

VESMÍRNY SPOR

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Mat 13,24–27; 1Moj 1,31; Ezech 28,12–19; Iz 14,12–15; Mat 4,1–11; Ján 8,44.45

ÚVODNÝ TEXT

A položím nepriateľstvo medzi tebou a medzi ženou, medzi tvojím semenom a medzi jej semenom; ono ti rozdrťí hlavu a ty mu rozdrťíš päťu. (1Moj 3,15; Roh.)

Ústredným bodom biblickej teológie je veľký spor medzi Kristom a satanom. Myšlienka vesmírneho sporu medzi Bohom a nebeskými stvoreniami, ktoré padli a vzbúrili sa proti Nemu, je dôležitým motívom Písma (Mat 13,24–30.37–39; Zj 12,7–10). Tento koncept je súčasťou aj veľkej časti kresťanskej tradície. Napriek tomu mnohí kresťania myšlienku veľkého sporu odmietli alebo na ňu zabudli.

Tému veľkého sporu, v ktorom sa proti Božiemu kráľovstvu stavia diabol a jeho anjeli, však nemôžeme zanedbať. Ak totiž z biblického príbehu túto tému odstránime, unikne nám podstata mnohých biblických príbehov. Ved' aj v samotných evanjeliách nachádzame mnoho zmienok o diablove a démonoch, ktorí odporujú Bohu.

Od tohto týždňa budeme študovať vybrané biblické pasáže týkajúce sa veľkého sporu a budeme hľadať odpovede na nasledujúce otázky:

- (1) Kde Písmo učí, že medzi Bohom a satanom existuje vesmírny spor?
- (2) Aká je podľa Písma povaha konfliktu?

OSNOVA LEKCIE

V rámci poznávania biblického svedectva o Bohu a Jeho charaktere lásky a spravodlivosti sa dostávame k základnej téme tejto lekcie, ktorá s touto myšlienkou jasne súvisí. Budeme sa zamýšľať nad veľkým vesmírnym sporom o to, aký Boh naozaj je.

- Mat 13,25–28: „Nepriateľ“ v pozadí veľkého sporu (nedeľa)
- 1Moj 3,4–7: Počiatok sporu medzi Bohom a satanom na zemi (pondelok)
- Iz 14,12–15: Počiatok sporu medzi Bohom a satanom v nebi (utorok)
- Mat 4,8–10: Prejavy tohto sporu v Ježišovej službe (streda)
- Ján 8,44.45; Zj 12,7–9: Veľký spor o Boží charakter (štvrtok)

„TO UROBIL NEPRIATEĽ“

²⁴Predniesol im iné podobenstvo: „Nebeské kráľovstvo je podobné človeku, ktorý na svojom poli zasial dobré semeno. ²⁵Kým však ľudia spali, prišiel jeho nepriateľ, nasial kúkoľ medzi pšenicu a odišiel. ²⁶Keď vyrástlo steblo a vyháňalo do klasu, vtedy sa ukázal aj kúkoľ. ²⁷Sluhovia prišli k hospodárovi a povedali mu: „Pane, či si na svoje pole nezasial dobré semeno? Kde sa potom vzal kúkoľ?“ ²⁸On im odpovedal: „To urobil nepriateľ! Sluhovia sa ho spýtali: „Chceš, aby sme išli a vyzbierali ho?““ (Mat 13,25–28)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM Ako nám podobenstvo o kúkoli medzi pšenicom pomáha pochopiť zlo v našom svete? (Mat 13,24–27)

Ježiš rozpráva príbeh o hospodárovi, ktorý na svojom poli zasial len dobré semeno. Medzi pšenicom však vyrastá kúkoľ. Keď to jeho sluhovia videli, pýtali sa ho, kde sa kúkoľ vzal (Mat 13,27). Je to podobné ako dnes často kladená otázka týkajúca sa problému zla: Ak Boh stvoril svet úplne dobrý, prečo je v ňom zlo?

Prečítaj si text Mat 13,28–30 vo svetle Kristovho vysvetlenia v Mat 13,37–40. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o povahe vesmírneho sporu?

Hospodár odpovedá na otázku svojich sluhov slovami: „To urobil nepriateľ!“ (Mat 13,28) Ježiš neskôr identifikuje toho „kto seje dobré semeno“, ako „Syna človeka“, ktorým je sám Ježiš (Mat 13,37). Ďalej vysvetľuje, že „pole je svet“ (Mat 13,38) a „nepriateľ“, ktorý nasial kúkoľ, je „diabol“ (Mat 13,39). Ide o jasnú ilustráciu vesmírneho sporu medzi Kristom a satanom. Prečo je na svete zlo? Zlo je výsledkom pôsobenia nepriateľa (diabla), ktorý sa stavia proti pánovi. „To urobil nepriateľ!“ (Mat 13,28)

Takáto odpoveď však u sluhov vyvolala nasledujúcu otázku: „Chceš, aby sme išli a vyzbierali ho?“ Ved' prečo nevykoreniť zlo okamžite? Pán im však odpovedal: „Nie! Aby ste pri zbieraní kúkoľa nevytrhali súčasne aj pšenicu. Nechajte oboje rásť spolu až do žatvy.“ (Mat 13,29.30; porovnaj s Mar 4,29). Podľa podobenstva Boh napokon skoncuje so zlom, ale jeho predčasné vykorenenie by malo za následok nezvratné vedľajšie škody, ktoré by ublížili dobru.

APLIKÁCIA ■ Aké nebezpečenstvo by hrozilo pri snahe „vytrhať kúkoľ z pšenice“ už teraz? Prečo to zároveň neznamená jednoducho ignorovať zlo, s ktorým sa stretávame?

PÔVOD SPORU NA ZEMI

Boh videl, že všetko, čo utvoril, bolo veľmi dobré. Bol večer a bolo ráno, šiesty deň. (1Moj 1,31)

⁴No had žene povedal: „Nie, určite nezomriete! ⁵Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“ ⁶Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on. ⁷Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí. Splietli figové listy a urobili si zástery. (1Moj 3,4–7)

V podobenstve zaznieva otázka, prečo je na poli kúkol', keď hospodár zasial iba dobré semeno. Paralelne s ňou zaznieva aj ďalšia otázka: Ak Boh stvoril svet úplne dobrý, ako sa tu objavilo zlo?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Podľa 1Moj 1,31 sa stvorenie Bohu podarilo a po dokončení bolo „veľmi dobré“. V 1. Mojžišovej 1 nenachádzame v Božom stvorení tejto planéty ani náznak zla. Ako sa teda zlo stalo súčasťou ľudskej skúsenosti?

Prečítaj si text 1Moj 3,1–7. Čo sa z týchto veršov dozvedáme o spôsobe, akým sa zlo dostalo na zem? Čo to naznačuje o povahe vesmírneho sporu? (Pozri tiež Zj 12,7–9.)

V tomto príbehu sa stretávame s klamstvami o Božom charaktere, ktoré prináša had, stotožnený so samotným diablom (ten „starý had“) v Zj 12,7–9. Had svojou otázkou nielen spochybnil Boží príkaz, ale takmer úplne ho prevrátil. Potom had priamo spochybnil Božie slová, keď Eve povedal: „Nie, určite nezomriete!“ (1Moj 3,4)

Z hadovho tvrdenia je zrejmé, že niekto určite klame. Ale kto? Had alebo Boh? Eva teraz stála pred rozhodnutím, či uverí Božím slovám, alebo tomu, čo jej tu predložil had.

Písmo nám ukazuje, že povaha konfliktu sa týka predovšetkým toho, čomu a komu máme veriť. To samo osebe neodmysliteľne súvisí s láskou. Naše presvedčenie o konkrétnom človeku a o tom, aký je a či sa mu dá dôverovať, má hlboký vplyv na to, či ho budeme milovať a veriť jemu a jeho slovám.

- **Prečítaj si znova 1Moj 3,15. Božie slová adresované hadovi, ktorému má potomstvo ženy, odkazujúce na Mesiáša, rozdrviť hlavu, sa často označuje ako prvé evanjelium (protoevanjelium) zaznamenané v Písme. Ako táto správa posilňuje realitu veľkého sporu? Akú nádej nám prináša tento text?**

APLIKÁCIA

PÔVOD SPORU V NEBI

¹²Ako si padla z neba, žiarivá zornička! Zrazený si na zemi, vládca nad národmi! ¹³Ved' v srdci si si povedal: „Do nebies vystúpim, až nad Božie hviezdy vyvýšim svoj trón, sídliť chcem na vrchu zhromaždenia, na najkrajnejšom severe. ¹⁴Vystúpim do výšin oblakov, prirovnám sa k Najvyššiemu.“ ¹⁵Do podsvetia si však zvrhnutý, do najhlbšej jamy. (Iz 14,12–15)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Už samotný úvod prvej knihy Biblie (1. Mojžišova 1–3) ukazuje, že zlo existovalo pred pádom Adama a Evy. Hoci zlo nebolo konkrétnou realitou v Edene, „zlo“ sa ako výraz už objavilo v pomenovaní „stromu poznania dobra a zla“ (1Moj 2,9.17). Potom had obvinil Boha z klamstva, hoci v skutočnosti klamal on sám. Existencia hada (Zj 12,9) spolu s jeho klamstvom ukazuje realitu zla. A teda už v Edene pred pádom je zjavná prítomnosť zla.

Prečítaj si text Ezech 28,12–19 vo svetle veršov 2Moj 25,19.20. Aká je povaha pádu opísanej bytosti?

Podľa tejto pasáže sa pôvod zla a vesmírny spor začali v nebi.

Pred svojim pádom bola bytosť, ktorá sa stala známou ako satan, „zastierajúci“ cherubom – „strážcom“. Okrem toho, že je predstavený ako cherub, bol „pečaťou dokonalosti, plný múdrosti a dokonalý v kráse“ a bol „v Božej záhrade, v Edene“ (Ez 28,12.13). Nič z toho sa nedá povedať o ľudskom kráľovi Týru (ani o žiadnom inom človeku). Na základe toho usudzujeme, že tieto verše nám dávajú nahliadnúť na realitu pádu Lucifera.

Čo sa z úvodného textu (Iz 14,12–15) dozvedáme o pôvode veľkého sporu?

Podľa Izaiáša 14 sa Lucifer rozhodol výšiť samého seba a pripodobniť sa Bohu. Tento verš dopĺňa to, čo sme čítali v Ezechielovi 28, že jeho srdce „spyšnelo“ pre jeho „krásu“ (Ez 28,17). Namiesto toho, aby chválil Boha za to, ako nádherne ho utvoril, v jeho srdci sa zrodilo povýšenectvo. A čo je najhoršie, Lucifer sa vo svojej pýche rozhodol ohovárať Boha a snažil sa zaujať Božie miesto. Hebrejský výraz pre „obchodovanie“ v Ezech 28,16 znamená aj „ohováranie“, čo naznačuje, ako bude satan pôsobiť proti Bohu a tiež proti nám.

APLIKÁCIA

- Ako rozumieš skutočnosti, že Lucifer, ktorý padol, bol pôvodne „dokonalý vo svojich cestách odo dňa, v ktorý bol stvorený“, a to až dovtedy, kým sa v ňom nenašla „neprávosť“ (Ez 28,15)? Ako by mohla dokonalá bytosť padnúť, ak by „dokonalosť“ v sebe nezahŕňala skutočnú morálnu slobodu?

„AK SA MI BUDEŠ KLAŇAŤ“

⁸Nato ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu všetky kráľovstvá sveta a ich slávu ⁹a povedal mu: „Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať.“ ¹⁰Vtedy mu Ježiš odpovedal: „Odíd', satan! Lebo je napísané: Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.“ (Mat 4,8–10)

Na satanovu snahu zmocniť sa Božieho trónu poukazujú aj oba záznamy o pokúšaní, ktorému bol Ježiš vystavený na púšti (Matúš 4 a Lukáš 4). V pozoruhodnom stretnutí Ježiša s pokúšiteľom sa toho dozvedáme pomerne veľa o povahe konfliktu. V príbehu vidíme realitu veľkého sporu medzi Kristom a satanom, hoci je vykreslená len stručne a v náznakoch.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Mat 4,1–11. Ako tento príbeh odhaľuje realitu veľkého sporu medzi Kristom a satanom?

Duch „viedol“ Ježiša na púšť s jasným zámerom, aby ho tam „diabol pokúšal“ (Mat 4,1). Pred týmto stretnutím sa Ježiš štyridsať dní postil. Keď teda prišiel diabol, pokúšal Ježiša, aby premenil kamene na chlieb, čím útočil na Ježišov nemalý hlad. Ale Ježiš čelil tomuto pokušeniu Písmom a satanova lešť nezabrala.

Potom, v snahe prinútiť Ježiša k trúfalému konaniu, diabol dotieral na Ježiša, aby sa hodil dolu z vrcholu chrámu. Satan prekrútil Písmo, aby naznačil, že ak by bol Ježiš skutočne Božím Synom, anjeli by ho ochránili. Ježiš však odmietol takýto pokrútený výklad Písma a pokušeniu sa ubránil.

Tretie pokušenie jasne odhaľuje, čo sa diabol snažil dosiahnuť. Chcel, aby ho Ježiš uctieval. Satan sa pokúšal privlastniť si uctievanie, ktoré patrí jedine Bohu. Aby to urobil, ukázal Ježišovi „všetky kráľovstvá sveta a ich slávu“, a potom Ho vyzval: „Toto všetko ti dám, ak padneš predomnou a budeš sa mi klaňať.“ (Mat 4,8,9) V paralelnom texte v Evanjeliu podľa Lukáša diabol dokonca tvrdí: „Tebe dám všetku túto moc a slávu, lebo patrí mne, a dám ju tomu, komu chcem.“ (Luk 4,6)

Ježiš sa opäť odvolal na Písmo, pokušeniu odolal a satan nateraz prehral vo svojom úsilí.

Vo všetkých troch prípadoch Ježiš použil Písmo na obranu pred útokmi nepriateľa.

- **Apoštol Pavol kresťanom v Efeze pripomína: „Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a proti duchom zla v nebesiach.“ (Ef 6,12) Hoci by sme nemali žiť v strachu, potrebujeme vždy pamätať na realitu boja, ktorý sa odohráva okolo nás. Prečo?**

APLIKÁCIA

POVAHA VESMÍRNEHO SPORU

⁴⁴Vaším otcom je diabol a chcete plniť žiadosti svojho otca. On bol od počiatku vrahom ľudí a nestál v pravde, lebo v ňom niet pravdy. Keď hovorí lož, hovorí z toho, čo mu je vlastné, pretože je klamár a otec lži. ⁴⁵Mne však neveríte, pretože ja hovorím pravdu. (Ján 8,44.45)

⁷Na nebi sa strhol boj. Michal a jeho anjeli bojovali proti drakovi; aj drak a jeho anjeli bojovali. ⁸No neobstáli a nebolo už pre nich miesto v nebi. ⁹Veľký drak, starý had, ktorý sa volá diabol a satan, zvodca celého sveta, bol zvrhnutý na zem a s ním boli zvrhnutí aj jeho anjeli. (Zj 12,7–9)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Venovali sme sa už niektorým textom, ktoré odhaľujú existenciu vesmírneho sporu medzi Bohom a satanom. Ako je však takýto konflikt vôbec možný? Ako by sa mohol niekto postaviť proti všemohúcemu Bohu? Ak by sa vesmírny spor týkal len a len moci, skončil by sa skôr, ako sa začal. Jeho podstata však spočíva v niečom inom. Písmo skutočne ukazuje, že konflikt je sporom o Boží charakter. Diabol Boha ohovára a obviňuje Ho, že (okrem iného) nie je dokonale dobrý a milujúci. Takéto tvrdenia nemožno poraziť mocou ani násilím. Na vyriešenie takéhoto sporu je potrebný čas, aby sa preukázal rozdiel medzi osobami, ktoré sú v spore.

„Kým Boh mohol voči hriechu uplatniť len spravodlivosť a pravdu, satan mohol používať také prostriedky, aké Boh použiť nemôže – lichotenie a lož. Snažil sa sfaľovať Božie slovo a nesprávne vykladať anjelom zámary Božej vlády. Obvinil Boha, že je nespravodlivý, keď nebesťanom dáva zákony a nariadenia a keď od stvorených bytostí žiada podriadenosť a poslušnosť, aby mohol zvrchovane vládnuť. Preto bolo treba obyvateľom neba i všetkým svetom jasne ukázať, že Božia vláda je spravodlivá a Boží zákon dokonalý. Satan budil zdanie, že sa snaží obhajovať dobro vesmíru. Všetci mali pochopiť, aká je jeho skutočná povaha a o čo mu ide. Musel dostať čas, aby sa sám prejavil svojím zlým pôsobením.“ (GC 498; ZTDS 337.338)

Čo prezrádzajú uvedené pasáže o charaktere diabla a jeho stratégií?

Ján 8,44.45

Zj 12,7–9

Diabol mal od začiatku jasný plán: snažil sa prinútiť stvorené bytosti, aby uverili, že Boh v skutočnosti nie je spravodlivý a milujúci a že Jeho zákon ich utláča a ubližuje im. Niet divu, že Ježiš hovorí o diablovi, že je „klamár a otec lži“ (Ján 8,44). Naproti tomu Ježiš prišiel, aby „vydal svedectvo pravde“ (Ján 18,37). Prišiel sa otvorene postaviť voči klamstvám a ohováraniam satana, aby porazil a nakoniec úplne zničil diabla a jeho moc (1Ján 3,8; Heb 2,14).

Zjavenie identifikuje satana ako (1) „starého hada“, (2) ako toho, kto na nebeskom súde obviňuje Boží ľud, a (3) ako „veľkého draka“, ktorý zvädza celý svet (Zj 12,9.10). Grécke slovo diabolos preložené ako „diabol“ znamená doslova „ohovárač“ či „nactiutŕhač“. Aj to ukazuje, že povaha konfliktu súvisí s dôverou, vrátane dôvery v to, aký je skutočný charakter Boha.

APLIKÁCIA

- Ako ty sám vnímaš Boží charakter? Ako je to s tvojou dôverou v Jeho spravodlivosť a lásku, keď si vystavený situáciám, ktoré ťa môžu viesť k pochybnostiam?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

V knihe Z tieňa do slávy si prečítajte kapitolu „Pôvod zla“ (GC 492.493.499; ZTDS 334–341)

„Písmo nezdôrazňuje nič iné tak zjavne ako skutočnosť, že Boh nie je zodpovedný za vznik zla, že vzbura v nebi nevznikla preto, že by Boh niekomu svojvoľne neprial milosť, alebo by sa dopustil nejakej chyby v spravovaní vesmíru. Zlo je votrelec, ktorého existenciu nemožno zdôvodniť. Je tajomné a nelogické, ospravedlňovať ho znamená obhajovať ho. ... Keby bol satan hneď zničený, nebešťania by slúžili Bohu skôr zo strachu než z lásky. Vplyv pôvodcu zla by celkom nevymizol a nebol by úplne odstránený ani duch vzbury. Zlo muselo dozrieť. V záujme večného blaha celého vesmíru musí satan plnšie rozvinúť svoje zámery, aby všetky stvorené bytosti poznali skutočnú podstatu vzbury proti Božej vláde a aby Božia spravodlivosť a milosť, ako aj nezmeniteľnosť Božieho zákona boli navždy obhájené.“ (GC 492.493.499; ZTDS 334.338)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Mnohí ľudia si kladú otázky, ako vlastne mohol bezhriешný tvor ako Lucifer na začiatku zhrešiť. Prečo je hriech taký „tajomný“ a „nevysvetliteľný“? Ako môžeme pochopiť prvý hriech bez toho, aby sme ho ospravedlňovali alebo zdôvodňovali? V čom je vysvetľovanie pôvodu zla rovnaké ako jeho ospravedlňovanie?
2. Prečo Boh neskoncoval so satanovou existenciou hneď po jeho vzbure? Prečo musí zlo „dozrieť“ a prečo „musí satan plnšie rozvinúť svoje zámery“? Prečo je takýto postup „v záujme večného blaha celého vesmíru“?
3. Prečo je dôležité pochopiť, že konflikt medzi Bohom a satanom nie je sporom o moc, ale sporom o dôveru a charakter? V čom spočíva rozdiel? V čom by sa líšilo riešenie veľkého sporu, keby jeho podstatou bola moc?
4. V čom nám pochopenie podstaty sporu medzi Bohom a satanom pomáha lepšie porozumieť, že náš život je súčasťou vesmírneho sporu? Akým spôsobom práve teraz prežívate realitu veľkého sporu? Ako by sme mali žiť a rozhodovať sa, aby bolo zrejme, na koho strane stojíme vo veľkom spore?